

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของไทยในอดีต ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของวัด วัง และบ้าน ในบรรดาสถาบันทั้งสาม วัดมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเพื่อทวยราษฎร์มากที่สุด ทั้งนี้เพราะวังและบ้านสามารถจัดการศึกษาได้ภายในขอบเขตจำกัด เฉพาะกลุ่มและบุคคลเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนมาเป็นกระทรวงศึกษาธิการในที่สุด การศึกษาจึงค่อย ๆ แยกตัวจากวัด เข้าสู่ระบบโรงเรียนและมีระบบบริหารการศึกษาของตนเองอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน¹

การบริหารการศึกษาได้วิวัฒนาการมาโดยลำดับ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังที่ลีปพนธ์ เกตุทัต ได้สรุปความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า "ด้วยการพิจารณาพิจารณาชีวิตมนุษย์ในธรรมชาติและสังคมจากอดีตจนถึงปัจจุบันและด้วยการยอมรับความผันแปรตาม เหตุการณ์และความบังเอิญของกาลสมัย โดยเฉพาะในสังคมไทยเรา นี้ การศึกษาของไทยก็จำเป็นต้องปฏิรูปลักษณะ ปฏิรูปวิธีการให้สามารถเป็นพลัง เป็นประทีปนำวิถีชีวิตโดยเหมาะสม"²

การจัดการศึกษาของไทย แต่ละยุคแต่ละสมัยได้มีการ เปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบมาโดยตลอดนับตั้งแต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมา

¹ ปรึชา คัมภีร์ปกรณ์, เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์ 2523), หน้า 144.

² ลีปพนธ์ เกตุทัต, "การศึกษากับความมั่นคงแห่งชาติ : การปฏิรูปการศึกษา" รัฐสารศึกษ์ 2 (เมษายน 2521) : 217.

เป็นประชาธิปไตยในพุทธศักราช 2475 ได้มีการปรับปรุงระบบบริหารประเทศใหม่ ผลจากการปรับปรุงครั้งนี้ คือ กระทรวงนครบาลถูกยุบไป ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาเหลือเพียงสองหน่วยงาน คือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย¹

การจัดการประถมศึกษา ได้มีการผิด เปลี่ยนหมุนเวียนกันจัดระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบต่าง ๆ เรื่อยมา จนกระทั่งปีพุทธศักราช 2509 รัฐได้โอนโรงเรียนประชาบาลนอก เขตเทศบาลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยกเว้นโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาที่สงวนไว้เป็นตัวอย่าง ในขณะนั้นจึงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานประถมศึกษาหลายหน่วยงานด้วยกัน คือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่จัดการศึกษาประชาบาลในเขตจังหวัด
2. กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล และบริหารด้านธุรการ
3. กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมด้านวิชาการ
4. เทศบาล ทำหน้าที่จัดการศึกษาในเขตเทศบาล
5. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนศึกษาพิเศษ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนประถมศึกษาที่สงวนไว้เป็นตัวอย่าง
6. กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่จัดการประถมศึกษาในโรงเรียนสาธิตของวิทยาลัยครู
7. สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ทำหน้าที่ควบคุม ดูแลโรงเรียนประถมศึกษาที่เอกชนจัดตั้งขึ้น
8. กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ควบคุมดูแลจัดการศึกษาในเขตที่รับผิดชอบ
9. ทบวงมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสังกัด
10. เมืองพัทยา ทำหน้าที่ดูแลจัดการศึกษาในเขตรับผิดชอบของเมืองพัทยา
11. หน่วยงานอื่น ๆ เช่น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยจัดการศึกษาในพื้นที่ที่มีปัญหา เกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายในพื้นที่ความรับผิดชอบ

¹ปรีชา คัมภีรปกรณ. เรื่องเดียวกัน, หน้า 158.

ของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมดนั้น ได้มีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษามากมาย เป็นเหตุให้
 รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาลใน พ.ศ. 2511
 แต่ไม่ปรากฏผลสืบหน้า จนในปี พ.ศ. 2517 ได้ตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้นเรียกว่า
 "คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา" คณะกรรมการชุดนี้ได้เสนอให้รวมหน่วยงาน
 การศึกษาเข้าไว้ในความรับผิดชอบของกระทรวงเดียว ในขณะเดียวกันได้มีสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎร เสนอร่างพระราชบัญญัติโอนการศึกษาประชาบาลมาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง
 ศึกษาธิการ แต่ร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ตกไป ¹

ปัญหาการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสะสมเพิ่มมากขึ้น จนเกิด
 กรณีครูประชาบาลเรียกร้องเงินช่วยเหลือค่าครองชีพคนละ 200 บาท ต่อเดือน ให้เหมือนกับ
 ข้าราชการฝ่ายอื่น และขอให้รัฐบาลตั้งหน่วยงานบริหารการศึกษาเป็นทบวงประชาบาลโดยเฉพาะ
 เป็นผลให้รัฐบาลในปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมี พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี
 ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาลขึ้น เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2522
 โดยกำหนดให้คณะกรรมการชุดนี้ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะรัฐบาลเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะรับผิดชอบ
 การศึกษาประชาบาล เพื่อแก้ไขปรับปรุงระบบบริหารการประถมศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการ
 ศึกษาของชาติ ² คณะกรรมการฯ ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาประชาบาลในแง่
 มุมต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยได้ศึกษาความเป็นมาของการจัดการประถมศึกษา
 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และมูลเหตุแห่งปัญหา โดยประมวลความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของครูประชาบาล
 มุคคลในหลายอาชีพสื่อมวลชน ตลอดจนผลการวิจัยและการสัมมนาต่าง ๆ แล้วได้กำหนดหลักการ
 พร้อมทั้งรูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาล โดยนำจุดเด่นของรูปแบบที่เสนอโดยที่ประชุม
 สัมมนาปัญหาการศึกษาประชาบาลเมื่อวันที่ 15 - 17 สิงหาคม 2522 ณ โรงแรมไทยไฮเดิล
 กรุงเทพมหานคร โดยสรุปได้เป็น 2 รูปแบบแล้วจึงนำเสนอต่อรัฐบาล ดังนี้คือ

¹สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, ประวัติความเป็นมาและปัญหาของการบริหารการศึกษาไทย (เอกสารอัครสำเนา) หน้า 3.

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 60 ปี ของการประถมศึกษาไทย 2524. หน้า 77.

รูปแบบที่ 1 ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขึ้นจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ

รูปแบบที่ 2 ให้รวมการประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าด้วยกันอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมและมัธยมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานดังกล่าวในรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 มีฐานะเป็นกรมสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ¹ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2522 อนุมัติในรูปแบบที่ 1 โดยให้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขึ้นจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ คณะกรรมการได้จัดทำรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง เช่น การแบ่งส่วนราชการ การบริหารบุคคล การสำรวจทรัพย์สิน และบุคลากร ตลอดจนการร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 ฉบับ ซึ่งกฎหมายทั้ง 8 ฉบับนั้น ได้นำเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา จนกระทั่งได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2523 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523 เป็นต้นไป

กฎหมายทั้ง 8 ฉบับที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น ประกอบด้วย

1. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมความประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2523
2. พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523
3. พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
4. พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523
5. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523
6. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2523

¹สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 77.

7. พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2523

8. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 10) พ.ศ.

2523

สาระสำคัญของ การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการประถมศึกษาดังกล่าว นอกจากเป็นการโอนอำนาจหน้าที่ในการจัดการประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมด และโรงเรียนประถมศึกษาบางส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาจัดตั้งขึ้นเป็นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีฐานะเป็นกรม สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ แล้ว ยังมีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งคือ เป็นการจัดระบบบริหารการประถมศึกษาในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับชาติ มีคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. ระดับจังหวัดมีคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
3. ระดับอำเภอมีคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ
4. ระดับกลุ่มโรงเรียน มีคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

คณะกรรมการแต่ละระดับประกอบด้วยกรรมการซึ่งมาจากบุคคลหลายฝ่ายตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 กล่าวคือ คณะกรรมการระดับชาติ และระดับจังหวัด ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนข้าราชการครู ส่วนระดับอำเภอและกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้แทนข้าราชการครู

การจัดลำดับขั้นตอนระบบการบริหารดังกล่าวแล้วนั้น ทำให้หลายคนคิดว่าระดับชาติมีความสำคัญที่สุด แต่ถ้ามพิจารณาโดยโครงสร้างของการจัดการประถมศึกษาที่ปรากฏในกฎหมายและด้วยเจตนารมณ์อันแท้จริงแล้ว จะเห็นว่าการจัดการประถมศึกษาที่สำคัญที่สุดนั้นอยู่ที่ระดับจังหวัด เพราะว่าคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น เป็นแต่เพียงหน่วยงานระดับชาติ ซึ่งเป็นผู้กำกับนโยบาย จัดสรรงบประมาณออกสู่ระดับจังหวัด เท่านั้น ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเลย ส่วนที่มีส่วนสัมผัสโดยตรง หรือควบคุมโรงเรียนก็คือระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนั้น มีอำนาจหน้าที่สำคัญตามที่กำหนดไว้

ในกฎหมาย หลายประการ อาทิเช่น การพิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาของจังหวัด การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาของจังหวัด การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง บริหารรวม ปรับปรุงและเลิกล้มโรงเรียนประถมศึกษา การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด การให้ความเห็นชอบในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู ตลอดจนการออกระเบียบ และการปฏิบัติการตามกฎหมายอื่น หรือคำที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมอบหมาย¹

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการจัดการประถมศึกษาของประเทศ จะบรรลุผลและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถในการบริหารงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นประการสำคัญ

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการประถมศึกษามาเป็นรูปแบบการบริหาร โดยให้คณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคล เป็นผู้กำกับการบริหารตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโดยฉับพลัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้นจากสองทาง คือ ทางฝ่ายผู้บริหารแต่ละระดับ (ยกเว้นระดับกลุ่มโรงเรียน) ซึ่งเคยมีอำนาจเดิมที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ เมื่อต้องมาปฏิบัติการโดยผ่านคณะกรรมการ เป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาสำคัญๆ จึงเกิดความรู้สึกไม่สะดวกใจในการทำงาน ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบางส่วนไม่อาจปรับบทบาทของตนให้สอดคล้องกับระบบบริหารใหม่ได้ ปัญหาอีกประการหนึ่งเกิดจากคณะกรรมการการประถมศึกษาในระดับต่าง ๆ เอง ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการบริหารในปัจจุบัน เป็นก้าวใหม่ของการบริหารการประถมศึกษาในรูปขององค์คณะบุคคล จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่การตีความหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่กระจ่างชัด²

¹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 60 ปี ของการประถมศึกษาไทย 2524, หน้า 85 - 86.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 85-86.

จากปัญหาที่ยกขึ้นมากล่าวข้างต้น ประกอบกับที่ปรากฏเป็นข่าวจากสื่อสารมวลชน ประเภทสิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสารคดีบทความ และข่าวสารทางการศึกษามาโดยตลอดนับตั้งแต่ได้มีการ เปลี่ยนระบบโครงสร้างทางการบริหารการศึกษาตามรูปแบบใหม่นี้ จึงเป็นที่น่าวิตกว่าการจัดการประถมศึกษาของชาติคงจะไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยมีมาแต่อดีตได้สมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษา ระดับจังหวัดนั้น ถ้าหากคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่สามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายแล้ว การจัดการประถมศึกษาก็จะไม่สามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในช่วงที่มีการ เปลี่ยนแปลงระบบบริหารการประถมศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ว่าได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมประการใดบ้าง

การวิจัยเรื่องนี้เป็นโครงการวิจัยรวมทั้งประเทศ โดยได้แบ่งประชากรในการวิจัยออกเป็นภาค ๆ รวมทั้งหมด 4 ภาค ผู้วิจัยรับผิดชอบดำเนินการวิจัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและจากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งแยกความคิดเห็นตามเพศ อายุ วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่กำหนดไว้ในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 เป็นกรอบแนวความคิด (Conceptual Framework) ในการศึกษา ได้แก่
 - 3.1 พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - 3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 - 3.3 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง และ เลิกล้มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 - 3.4 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 - 3.5 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 - 3.6 ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3.7 ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมอบหมาย

คำนิยามของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. การบริหารงานการประถมศึกษา หมายถึง การจัดและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 มาตรา 17
3. คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด หมายถึง บุคคลที่ระบุไว้ในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานกรรมการศึกษาธิการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครู จำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้ง จำนวน 2 คนผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในจังหวัด จำนวน 3 คน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ
4. เอกสารการปฏิบัติงาน หมายถึง รายงานการประชุม กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งข้อบังคับ หนังสือสั่งการและเอกสารที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นหรือรับไว้เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการปฏิบัติงาน
5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง เขตที่แบ่งตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ รวม 17 จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด ยโสธร มุกดาหาร นครพนม สกลนคร หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม บุรีรัมย์ และจังหวัดเลย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาโดยคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบข้อมูลพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดจะพิจารณานำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงและส่งเสริมการบริหารงานการประถมศึกษาของจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการประถมศึกษาของประเทศโดยรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากร คือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด จำนวน 12,568 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 370 คน ซึ่งเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดโดย Krejcie และ Morgan การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด ในอัตราร้อยละ 50 ได้ 9 จังหวัด แล้วคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วน จำนวนผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2. เครื่องมือในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

2.1 แบบศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์เอกสารรายงานการประชุมของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ของจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 จังหวัด

2.2 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบตรวจสอบรายการ มาตรการส่วนประมาณค่า และคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ได้ปรับปรุงโดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น

(reliability) หลังจากนั้น จึงนำแบบทดสอบนี้มาปรับปรุง โดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงนำออกไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ติดต่อขอเอกสารรายงานการประชุม คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จำนวนทั้งสิ้น 266 ชุด เป็นรายงานการประชุม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2527

3.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมด้วยตนเองบางส่วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาหาค่าความถี่และ คำร้อยละ

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้วิธีคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และหาค่าความแตกต่างโดยใช้ไค-สแควร์ (χ^2) แล้ว เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวน แบบทางเดียว¹ (One-way Analysis of Variance-ANOVA).

การคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ คำนวณโดยใช้คอมพิวเตอร์

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ เสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนียามของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

¹ ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เจริญผล 2525). หน้า 199.

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิจัย กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ส่วนสุดท้าย เป็นบรรณานุกรมและภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย